

ЕКОСВІТ

№25
2024

ПОНЕДІЛОК, 17 ЧЕРВНЯ

«ЧИСТА КРАЇНА – ЧИСТА ЗЕМЛЯ»

ХАРКІВСЬКА ОБЛАСНА ОРГАНІЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО ТОВАРИСТВА ОХОРОНИ ПРИРОДИ

Вбивча природа: як забруднення навколишнього середовища впливає на здоров'я

Екологія – один з найважливіших чинників, які впливають на здоров'я людини. Щороку умови навколишнього середовища в Україні та світі погіршуються, однак до рішучих дій для запобігання цьому, поки що ніхто не береться.

Нещодавно було оприлюднено великий звіт Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ), згідно з яким забруднене навколишнє середовище є однією з найголовніших причин високої смертності у світі. Так, за даними організації, майже чверть населення планети помирають саме через погані екологічні умови: екологічні ризики зумовлюють виникнення понад 100 найнебезпечніших хвороб, і щороку саме вони вбивають 12,6 млн людей, а це – 23% усіх смертей, які трапляються у світі.

Сумна статистика

У ВООЗ зазначають, що два найбільші «екологічні» вбивці у світі – це інсульт та інфаркти (2,5 млн на рік). Далі йдуть хвороби серця (2,3 млн) та рак (1,7 млн), респіраторні хвороби (1,4 млн) та діарея (846 тисяч). У доповіді ВООЗ визначено цілий ряд екологічних причин і їхній зв'язок зі смертністю, а саме: забруднення навколишнього середовища, вплив хімічних речовин, зміна клімату та ультрафіолетового випромінювання, більш ніж 100 захворю-

вань і травм та ін.

Забруднення повітря можна звинуватити в 8,2 мільйона випадків смертей, включаючи вплив вторинного тютюнового диму, який відповідає за серцево-судинні захворювання, рак і хронічні респіраторні захворювання. На думку генерального директора ВООЗ Маргарет Чен, якщо умови навколишнього середовища не стануть кращими, то смертність буде лише зростати. «Здорове навколишнє середовище є фундаментом для здоров'я населення. Якщо країни не вживатимуть заходів, щоб створити безпечне середовище там, де працюють і живуть люди, мільйони хворітимуть і помиратимуть занадто молодими», – наголосила вона.

Кількість смертей від хвороб, зазначених у звіті ВООЗ, вражає і в Україні. На офіційній сторінці Всеукраїнського перепису населення є статистика щодо основних причин смертності серед українців у 2005-2013 роках. Відтак, станом на 2013 рік найчастіше українці помирали через хвороби системи кровообігу (понад 440 тисяч осіб за 8 років) та новоутворень (більше 92 тисяч). За ці роки кількість населення скоротилася на 3,7%. Втім, чи актуальні ці дані сьогодні, сказати важко.

Негативні чинники

Найбільше на здоров'я українців впливає забруднене повітря. Щорічно по всій Україні в атмосферу виділяється близько 17 млн тонн шкідливих речовин. Крім того, деякі з цих речовин мають значний вплив на зміну клімату, а, відтак, і на погіршення стану здоров'я людей. Свій внесок у забруднення повітря роблять, зокрема, підприємства чорної металургії, енергетики, вугільної промисловості, хімічної та нафтохімічної промисловості. Маємо також великі викиди з ТЕЦ та автомобілі, кількість яких щороку зростає. Не останнє місце займає забруднення повітря різного роду металургійними підприємствами з їх морально і фізично застарілими системами очистки викидів в атмосферу. Впливають також незаконні вирубки лісів в Карпатах, які провокують серйозні природні катаклізми.

Крім того, у багатоводній Україні все ж є проблеми з питною водою. Адже більшість джерел сьогодні забруднюють різного роду підприємства та й самі мешканці країни. Саме тому, запаси водних ресурсів на одного українця складають 1,8 кубометрів в рік, а це чи не найнижчий показник у Європі.

(Продовження на сторінці 6)

ПОВІДОМЛЕННЯ

**Повідомлення про намір отримати дозвіл
на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря
стаціонарними джерелами
АТ «Укргазвидобування» філія ГПУ «Шебелинкагазвидобування»**

УКПГ-11 Шебелинського ГРК для ознайомлення громадськістю:

Повне та скорочене найменування суб'єкта господарювання – Акціонерне товариство «Укргазвидобування» АТ «Укргазвидобування».

Ідентифікаційний код юридичної особи в ЄДРПОУ – 30019775.

Місцезнаходження суб'єкта господарювання, контактний номер телефону, адреса електронної пошти суб'єкта господарювання: 04053, м. Київ, Шевченківський р-н, вул. Кудрявська, 26/28; тел.: (05749) 93372; E-mail: office@ugv.com.ua.

Місцезнаходження об'єкта/промислового майданчика: об'єкт Акціонерного товариства «Укргазвидобування» філія газопромислового управління «Шебелинкагазвидобування» Установка комплексної підготовки газу-11 Шебелинського газоконденсатного родовища розташований (АТ «Укргазвидобування» філія ГПУ «Шебелинкагазвидобування» УКПГ-11 Шебелинського ГРК) за адресою: Ізюмський район, Донецька селищна територіальна громада, поблизу с. П'ятигірське.

Метою отримання дозволу на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря для існуючого об'єкта є здійснення господарської діяльності, яка пов'язана з викидами забруднюючих речовин в атмосферне повітря, для забезпечення виконання вимог, передбачених нормативами екологічної безпеки у галузі охорони атмосферного повітря. В зв'язку з тим що даний об'єкт було введено в експлуатацію до прийняття Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» та на майданчику не відбувалися зміни, які справляють значний вплив на довкілля Оцінка впливу на довкілля на об'єкті не проводилась.

АТ «Укргазвидобування» філія ГПУ «Шебелинкагазвидобування» УКПГ-10 Шебелинського ГРК спеціалізується на видобутку корисних копалин (природний газ, газовий конденсат). Річний видобуток складає: природний газ – 54,75 млн. м³, конденсат – 4,5 т.

Видобуток природного газу і газового конденсату із родовища здійснюється за допомогою гірничих виробок (свердловин).

Природний газ із свердловин надходить на вузли вхідних шлейфів ВВШ-1 і ВВШ-2. З вузлів вхідних шлейфів газ надходить в сепаратори першого ступеня СР-1 і СР-2 відповідно, де відокремлюється від крапельної рідини та механічних домішок. Після сепараторів СР-1 і СР-2 газ поступає в сепаратор другого ступеня СШ і через загальний замірний вузол подається в кільцевий газозбірний колектор ШГКР Ду 700. Для сепарації газу при продувці свердловин і шлейфів передбачений відбієний сепаратор ВС.

Відсепарована рідина із сепараторів СР-1, СР-2, СШ, ВС продувається в атмосферну ємність-розділювач Є-1, де відбувається поділ рідини на конденсат і пастову воду. Із ємності Є-1 конденсат самопливом поступає в підземну ємність Є-2. По мірі заповнення ємності Є-2 конденсат передається за допомогою газу через наливний стояк в автоцистерни і вивозять для зберігання на пункт збору конденсату та СПВ Шебелинського ГРК – УКПГ-27. СПВ з ємності Є-1 зливають в ємність промстоків ЄПС, з якої по мірі накопичення, відкачують агрегатом в автоцистерну та вивозять на пункт збору конденсату та СПВ Шебелинського ГРК – УКПГ - 27.

На території проммайданчика розташовані наступні джерела викидів забруднюючих речовин: котел АОГВ-30; котел АОГВ-80; плита газова (ПГ-2); водяний підігрівач "Титан"; наземна ємність роздільник Є-1, об'ємом 25 м³; стравлювання газу при заправці МБ; викид при замірах кількості метанолу в ємності; факельний амбар УКПГ; підземна ємність ЄПС-1, об'ємом 22м³; свічка метанольного бачка МБ № 1; наливний стояк; підземна ємність Є-2, об'ємом 6 м³; факельний амбар; фарбування; факельні амбари свердловин; дренаж ємності Є-1; дренаж ємності Є-1; свічка ШРУ; свічка стравлювання газу; місце наливу метанолу в ємність.

Перелік забруднюючих речовин та їх кількість: оксиди азоту (у перерахунку на діоксид азоту [NO + NO₂]) – 3,566 т/рік; сажа – 2,334 т/рік; оксид вуглецю – 23,435 т/рік; метан – 21,630 т/рік; ксилол – 0,034 т/рік; спирт метиловий – 0,0002 т/рік; бензин (нафтовий, малосірчистий) - у перерахунку на вуглець – 0,015 т/рік; уайт-спірит – 0,049 т/рік; вуглеводні насичені C12-C19 (розчинник РПК-26511 та ін.) у перерахунку на сумарний органічний вуглець – 0,097 т/рік та парникові гази. Валовий викид складатиме – 51,160 т/рік (без урахування парникових газів).

Об'єкт відноситься до другої групи та підлягає взяттю на Державний облік. На території об'єкту не має виробництв або технологічного устаткування, на яких повинні впроваджуватися найкращі доступні технології та методи керування та джерел викидів, з яких в атмосферне повітря надходять забруднюючі речовини від виробництв та технологічного устаткування, на які повинні впроваджуватися заходи щодо досягнення встановлених законодавством нормативів, а також згідно з результатами розрахунків розсіювання забруднюючих речовин в атмосферному повітрі, встановлено, що перевищень ГДК на межі житлової забудови та на межі СЗЗ по вмісту забруднюючих речовин не має. Пропозиції щодо дозволених обсягів викидів відповідають чинному законодавству.

Відповідно до матеріалів що обгрунтовують обсяги викидів забруднюючих речовин, на об'єкті немає перевищень встановлених законодавством нормативів, а також згідно з результатами розрахунків розсіювання забруднюючих речовин в атмосферному повітрі, встановлено, що перевищень ГДК на межі житлової забудови та на межі СЗЗ по вмісту забруднюючих речовин не має. Пропозиції щодо дозволених обсягів викидів відповідають чинному законодавству.

Зауваження та пропозиції просимо надсилати протягом 30 календарних днів з дати публікації повідомлення до Харківської обласної військової адміністрації за адресою: 61002, м. Харків, вул. Сумська, 64, тел.(057)7052153, E-mail: obladm@kharkivoda.gov.ua

ПОВІДОМЛЕННЯ

**Повідомлення про намір отримати дозвіл
на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря
стаціонарними джерелами**

Повне найменування суб'єкта господарювання:

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «САН ОЙЛ»

Скорочене найменування суб'єкта господарювання: ТОВ «САН ОЙЛ»

Ідентифікаційний код в ЄДРПОУ – 37498269

Місцезнаходження юридичної особи: 63450, Харківська обл., Чугувський р-н, с.Таранівка, в-д Зміївський, 1-А, тел. +380974910076; e-mail: so2015new@gmail.com

Назва об'єкта / промислового майданчика: ТОВ «САН ОЙЛ»;

Місцезнаходження об'єкта/промислового майданчика: 63450, Харківська обл., Чугувський р-н, с.Таранівка, в-д Зміївський, 1-А

Мета отримання дозволу на викиди: Отримання дозволу на викиди для існуючого об'єкту: ТОВ «САН ОЙЛ», який відноситься до третьої групи об'єктів за складом документів, у яких обгрунтовуються обсяги викидів, в залежності від ступеня впливу об'єкта на забруднення атмосферного повітря.

Відомості про наявність висновку з оцінки впливу на довкілля, в якому визначено допустимість провадження планованої діяльності, яка згідно з вимогами Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» підлягає оцінці впливу на довкілля: Діяльність об'єкту оцінки впливу на довкілля не підлягає згідно Закону України «Про оцінку впливу на довкілля».

Загальний опис об'єкта (опис виробництва та технологічного устаткування): ТОВ «САН ОЙЛ» займається виробництвом олії рафінованої дезодорованої вимороженої марки П. Технологія виробництва ТОВ «САН ОЙЛ» складається з наступних технологічних операцій: Приймання сировини (сирої олії) від постачальників закачуванням у п'ять ємностей сировини (розміщені на складі сировини) об'ємом 55м³, 67м³, дві по 25м³ та одна 40м³. З цих ємностей сировини закачується у виробничий цех на ділянку рафінації, де проводиться процес рафінації, який включає в себе нагрів олії паром до 63 С⁰, далі – додавання лимонної кислоти (1 кг на 1 т олії), потім через 15 хв. 20% розчин гідрооксиду натрію в кількості у середньому 45л. Під час цього процесу відокремлюється нижній шар (соапсток), який потім реалізується. Далі проводять водну гідратацію. Водна гідратація необхідна для видалення з сирої олії речовин, що містять фосфор. Процес проводять в сепараторах, де олійна суміш поділяється на гідратовану олію та осад (осад в подальшому реалізується). Для очищення гідратована олія подається на відбілювання та дезодорацію на лінію по переробці олії фірми "KIRCHFELD". Для відбілювання застосовують лимонну кислоту, перлітовий фільтрувальний порошок HARBORLITE 900 та відбілювальну глину. Для видалення ароматичних речовин проводять дезодорацію – вплив на соняшникову олію гарячою сухою парою при температурі 170-230⁰С в умовах вакууму. Під час цього процесу знищуються пахучі речовини, що також призводять до окислення. Для визначення показників олії обладнана лабораторія. Аналізи проводять під хімічною шафою. Для сплярних робіт в окремому приміщенні обладнана майстерня. Для заточування інструменту тут встановлено настільний заточувальний верстат (ЗТ-62.) з діаметром абразивного кола 250мм. та свердлильний верстат (2М112). На випадок аварійного відключення електроенергії встановлено орендований дизельний генератор KOHLER J250 потужністю 180 кВт. Витрата дизельного палива 36,5 л /год при потужності 70%. Для опалення приміщень адміністративної будівлі є електричний котел ASTON КОП-4.5. Для виробництва технологічної пари обладнана котельня, в якій встановлено два котлоагрегати на твердому паливі Е-1,0-0,9. Працює один котел, другий – в резерві, не працює. Теплова потужність котла - 0,9 МВт/год. Витрата твердого палива (пелети з соняшникової лузги) - 170 кг/год. Річна витрата палива складає 200 тон на рік. На цей час на майданчику 8 джерел викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря (із них 5 - організованих джерела викидів). Газоохисне устаткування - відсутнє. Джерела залпових викидів-відсутні. Валовий викид забруднюючих речовин в атмосферне повітря від виробничої діяльності підприємства складає 1,360748 т/рік. З джерел підприємства здійснюються викиди: речовини у вигляді суспендованих твердих частинок недиференційованих за складом, оксид вуглецю, оксид азоту (у перерахунку на діоксид азоту [NO + NO₂]), сірки діоксид, метан, вуглеводні насичені C12 - C19 (розчинник РПК-26511 та ін.) у перерахунку на сумарний органічний вуглець), натрію гідрооксид, спирт етиловий, кислота оцтова, сажа.

Заходи щодо впровадження найкращих існуючих технологій виробництва, що виконані або/та які потребують виконання: Відповідно до Наказу Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України №448 від 27.06.2023 р. заходи щодо впровадження найкращих існуючих технологій виробництва не розроблялися.

Перелік заходів щодо скорочення викидів, що виконані або/та які потребують виконання: Фактичні викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел ТОВ «САН ОЙЛ» не перевищують нормативи граничнодопустимих викидів відповідно до законодавства. Заходи щодо скорочення викидів забруднюючих речовин не передбачаються.

Дотримання виконання природоохоронних заходів щодо скорочення викидів: Визначені потужності викидів відповідають вимогам Наказу №309 від 27.06.2006 та забезпечують дотримання нормативів ГДК та гігієнічних нормативів на межях СЗЗ та житлової зони по усіх інгредієнтах, які присутні у викидах ТОВ «САН ОЙЛ». Відповідно до цього природоохоронні заходи щодо скорочення викидів не розроблялися.

Відповідність пропозицій щодо дозволених обсягів викидів законодавству: Викиди не перевищують затверджені граничнодопустимі нормативи, а викиди забруднюючих речовин, які не підлягають регулюванню та за якими не здійснюється державний облік, не перевищують гігієнічних нормативів.

Зауваження та пропозиції просимо надсилати протягом 30 календарних днів з дати публікації повідомлення до Харківської обласної військової адміністрації за адресою: 61002, м. Харків, вул. Сумська, 64., тел. (057)7052153, E-mail: upress@kharkivoda.gov.ua

ПОВІДОМЛЕННЯ

**Повідомлення про намір отримати дозвіл
на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря
стаціонарними джерелами
АТ «Укргазвидобування» філія ГПУ «Шебелинкагазвидобування»**

УКПГ-11 Шебелинського ГРК для ознайомлення громадськості:

Повне та скорочене найменування суб'єкта господарювання – Акціонерне товариство «Укргазвидобування» АТ «Укргазвидобування».

Ідентифікаційний код юридичної особи в ЄДРПОУ – 30019775.

Місцезнаходження суб'єкта господарювання, контактний номер телефону, адреса електронної пошти суб'єкта господарювання: 04053, м. Київ, Шевченківський р-н, вул. Кудрявська, 26/28; тел.: (05749) 93372; E-mail: office@ugv.com.ua.

Місцезнаходження об'єкта/промислового майданчика: об'єкт Акціонерного товариства «Укргазвидобування» філія газопромислове управління «Шебелинкагазвидобування» Установа комплексної підготовки газу-11 Шебелинського газоконденсатного родовища розташований (АТ «Укргазвидобування» філія ГПУ «Шебелинкагазвидобування» УКПГ-11 Шебелинського ГРК) за адресою: Ізюмський район, Донецька селищна територіальна громада, поблизу с. П'ятигірське.

Метою отримання дозволу на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря для існуючого об'єкта є здійснення господарської діяльності, яка пов'язана з викидами забруднюючих речовин в атмосферне повітря, для забезпечення виконання вимог, передбачених нормативами екологічної безпеки у галузі охорони атмосферного повітря. В зв'язку з тим що даній об'єкт було введено в експлуатацію до прийняття Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» та на майданчику не відбувалися зміни, які справляють значний вплив на довкілля Оцінка впливу на об'єкті не проводилась.

АТ «Укргазвидобування» філія ГПУ «Шебелинкагазвидобування» УКПГ-11 Шебелинського ГРК спеціалізується на видобутку корисних копалин (природний газ, газовий конденсат). Річний видобуток складає: природний газ – 44,567 млн. м³, конденсат – 7,125 т.

Видобуток природного газу і газового конденсату із родовища здійснюється за допомогою гірничих виробок (свердловин).

Природний газ із свердловин поступає на вузол входу шлейфів свердловин (ВВШ) на УКПГ. Після ВВШ газ подається в сепаратор жалюзійний СЖ-1, де відбувається очистка газу від крапельної рідини та механічних домішок. Після сепаратора СЖ-1 газ направляється для додаткової очистки в сепаратор СГ-2. Після сепаратора СГ-2 газ надходить на замірний вузол, для заміру витрати газу, а далі газ подається в кільцевий газозбірний колектор ШГКР Ду 700.

Природний газ із свердловини поступає на вузол входу шлейфів свердловин на УКПГ, а далі подається в блочну сепараційну установку БСУ, де відбувається очистка газу від крапельної рідини та механічних домішок. Після БСУ відбувається замір кількості газу (пристрій ПМ-3В), конденсату і води (Флоутек-ТМ), після чого газ надходить на загальний вузол заміру.

Відсепарована рідина із сепараторів продувається в атмосферну ємність-розділювач Е-1 (сепаратори СЖ-1, СГ-2 продуваються в ручному режимі, БСУ – в автоматичному режимі). В ємності Е-1 відбувається поділ рідини на конденсат і пластову воду і їх дегазация. Конденсат із Е-1 поступає в підземну ємність Е-2 на якій є дихальний клапан. Пластова вода з розділювача Е-1 поступає самопливом в підземну ємність промислових стоків ЄПС. По мірі заповнення ємності ЄПС рідина перетікає у монжус. По мірі заповнення ємності Е-2 конденсат переддається газом переддавленням через наливний стояк в автоцистерну, а далі вивозиться на пункт збору конденсату та СПВ ШГКР – УКПГ - 27, для зберігання. Пластова вода з ЄПС агрегатом викачується в автоцистерни та вивозиться на УКПГ - 27 ШГКР для закачування в пласт.

На території промайданчика розташовані наступні джерела викидів забруднюючих речовин: водяний підігрівач "Титан-1"; наземна ємність роздільник Е-1, об'ємом 25 м³; плита газова (ПГ-2); котли АОГВ-24,5; факельний амбар УКПГ; підземна ємність "Монжус"; підземна ємність ЄПС, 25 м³; наливний стояк; котел АОГВ-30 КС-ВС; стравлювання газу при заправці МБ; викид при замірах кількості конденсату в ємності; викид при замірах кількості метанолу в ємності; фарбування; факельні амбари свердловин; дренаж ємності Е-1; свіча стравлювання газу з ємності Е-6; свіча ШРУ; свіча стравлювання газу з ємності Е-2; місце наливу метанолу в ємність Е-6.

Перелік забруднюючих речовин та їх кількість: оксиди азоту (у перерахунку на діоксид азоту [NO + NO₂]) – 2,664 т/рік; сажа – 1,702 т/рік; оксид вуглецю – 17,185 т/рік; метан – 23,944 т/рік; ксилол – 0,034 т/рік; спирт метиловий – 0,00001 т/рік; бензин (нафтовий, малосірчистий - у перерахунку на вуглець – 0,023 т/рік; уайт-спірит – 0,049 т/рік; вуглеводні насичені С12-С19 (розчинник РПК-26511 та ін) у перерахунку на сумарний органічний вуглець) – 0,319 т/рік та парникові гази. Валовий викид складатиме – 45,920 т/рік (без урахування парникових газів).

Об'єкт відноситься до другої групи та підлягає взяттю на Державний облік. На території об'єкту не має виробництв або технологічного устаткування, на яких повинні впроваджуватися найкращі доступні технології та методи керування та джерел викидів, з яких в атмосферне повітря надходять забруднюючі речовини від виробництва та технологічного устаткування, на які повинні впроваджуватися заходи щодо досягнення встановлених нормативів граничнодопустимих викидів для найбільш поширених і небезпечних забруднюючих речовин. Заходи щодо впровадження найкращих існуючих технологій та заходи щодо скорочення викидів на підприємстві не передбачаються.

Відповідно до матеріалів що обгрунтовують обсяги викидів забруднюючих речовин, на об'єкті немає перевищень встановлених законодавством нормативів, а також згідно з результатами розрахунків розсіювання забруднюючих речовин в атмосферному повітрі, встановлено, що перевищень ГДК на межі житлової забудови та на межі СЗЗ по вмісту забруднюючих речовин не має. Пропозиції щодо дозволених обсягів викидів відповідають чинному законодавству.

Зауваження та пропозиції просимо надсилати протягом 30 календарних днів з дати публікації повідомлення до Харківської обласної військової адміністрації за адресою: 61002, м. Харків, вул. Сумська, 64, тел.(057)7052153, E-mail: obladm@kharkivoda.gov.ua

Вплив на навколишнє середовище

Використання енергії тісно пов'язане з діяльністю людини: від опалення і приготування їжі до промисловості та сільськогосподарського виробництва. Людство настільки залежне від енергії, що важко уявити, як би воно вижило без неї. Але чоловік мало замислюється над тим, звідки ж береться енергія.

Джерела енергії класифікуються таким чином:

- викопне паливо (вугілля і горючі сланці, нафта, природний газ);
- ядерна і термоядерна енергія;
- відроджувані енергетичні ресурси (енергія води, вітру, сонця, термальних вод, деревини, торфу тощо).

Як б корисна не була для нас енергія, на жаль, її виробництво несе негативний вплив для навколишнього середовища:

- видобуток вугілля відкритим способом призводить до зміни природного ландшафту і навіть до його руйнування;
- спалювання викопного палива супроводжується виділенням сірчастого, вуглекислого та чадного газів, а також оксидів нітрогену, пилу, сажі та інших забруднюючих речовин;
- використання атомної енергії призводить до ризику аварій, подібних до Чорнобильської, які супроводжуються викидом

радіоактивних речовин у природне середовище та викликають проблеми перероблення ядерних відходів та їх захоронення, що обходиться дуже дорого і не має надійного інженерного рішення.

Будівництво та експлуатація великих гідроелектростанцій призводить до:

- відселення людей із зони затоплення;
- знищення цінних видів прохідних і напівпрохідних риб, для яких греблі стають нездоланими перешкодами на шляху до нерестища;
- втрати лісів і високородючих заплавних земель;
- збільшення ризику виникнення руйнівних землетрусів у передгірних і гірських районах;
- підвищення ризику катастрофічних повеней у місцевостях, що знаходяться нижче за течією;
- зміни ландшафтів і їх руйнування; втрати джерел доходу частиною місцевого населення.

Енергію можна одержувати екологічними способами, використовуючи відроджувані джерела енергії, але необхідно усвідомлювати, що способу отримання енергії, який би зовсім не шкодив довкіллю, не існує. **Найраціональніше – займатися енергоощадженням.** Саме воно повинно стати пріоритетним у стратегії розвитку будь-якої країни, адже запаси традиційних джерел енергії обмежені.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Додаток 2
до Порядку передачі документації для надання
висновку з оцінки впливу на довкілля та
фінансування оцінки впливу на довкілля

(дата офіційного опублікування в Єдиному реєстрі з оцінки впливу на довкілля (автоматично генерується програмними засобами ведення Єдиного реєстру з оцінки впливу на довкілля незначається суб'єктом господарювання)

8400

(реєстраційний номер справи про оцінку впливу на довкілля планованої діяльності (автоматично генерується програмними засобами ведення Єдиного реєстру з оцінки впливу на довкілля, для паперової версії значається суб'єктом господарювання)

ПОВІДОМЛЕННЯ про плановану діяльність, яка підлягає оцінці впливу на довкілля

ДЕРЖАВНЕ СПЕЦІАЛІЗОВАНЕ ПІДПРИЄМСТВО "ПІВНІЧНА ПУЩА" 40247540

(повне найменування юридичної особи, код згідно з ЄДРПОУ або прізвище, ім'я та по батькові фізичної особи – підприємця, ідентифікаційний код або серія та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та офіційно повідомили про це відповідному контролюючому органу і мають відмітку у паспорті) інформує про намір провадити плановану діяльність та оцінку її впливу на довкілля.

1. Інформація про суб'єкта господарювання.

Україна, 07270, Київська обл., Іванківський р-н, місто Чорнобиль, ВУЛИЦЯ ЛЕНІНА, будинок 148 (місцезнаходження юридичної особи або місце провадження діяльності фізичної особи – підприємця (поштовий індекс, адреса), контактний номер телефону)

2. Планована діяльність, її характеристика, технічні альтернативи.

Планована діяльність, її характеристика.
Планованою діяльністю передбачено проведення суцільних санітарних рубок у насаджених, пошкоджених лісовими пожежами, з подальшим лісовідновленням на місцях зрубів.

Технічна альтернатива 1.

Проведення суцільних санітарних рубок у межах ділянок лісових пожеж. Лісовідновлення після проведення суцільних санітарних рубок здійснюється шляхом як створення лісових культур, так і сприяння природному поновленню відповідно до лісосослинних умов та наявності достатньої кількості насінників.

Технічна альтернатива 2.

Лісовідновлення після проведення суцільних санітарних рубок здійснюється виключно шляхом створення лісових культур. Як основний варіант приймається альтернатива 1 для більш повного відновлення рослинності.

3. Місце провадження планованої діяльності, територіальні альтернативи.

Київська обл. Вишгородський р-н В 10 км зоні, де буде здійснюватися планована діяльність, населені пункти відсутні.

3.1 Територіальні громади, які можуть зазнати впливу планованої діяльності.

Чорнобильська зона відчуження знаходиться на півночі Вишгородського району Київської області. Населені пункти в зоні відчуження, де буде здійснюватися планована діяльність, відсутні.

Місце провадження планованої діяльності: територіальна альтернатива 1.

Київська обл. Вишгородський р-н В 10 км зоні, де буде здійснюватися планована діяльність, населені пункти відсутні.

Планована діяльність буде здійснюватися в межах Вишгородського адміністративного району Київської області на території лісового фонду ДЕРЖАВНОГО СПЕЦІАЛІЗОВАНОГО ПІДПРИЄМСТВА «ПІВНІЧНА ПУЩА» (далі ДСП «ПІВНІЧНА ПУЩА») в межах структурних підрозділів – Корогодського та Луб'янського лісництв. Використання лісових ресурсів буде здійснюватися в межах лісових ділянок, виділених для цієї мети на території лісового фонду філії ДСП «ПІВНІЧНА ПУЩА» в межах структурних підрозділів – Корогодського та Луб'янського лісництв. Планована діяльність буде здійснюватися в межах зони відчуження та зони безумовного (обов'язкового) відселення території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи.

Місце провадження планованої діяльності: територіальна альтернатива 2.

Київська обл. Вишгородський р-н.
У зв'язку з тим, що територія підприємства є визначеною, а кожний лісогосподарський захід запланований для конкретної лісової ділянки відповідно до її фактичного стану, територіальна альтернатива 2 не розглядається.

4. Соціально-економічний вплив планованої діяльності.

Планована діяльність підприємства носить позитивний соціально-економічний вплив, який полягає в забезпеченні сировиною деревообробної промисловості, поповненні державного та місцевих бюджетів за рахунок податків та зборів (у т.ч. рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів), у

збереженні існуючих та створенні нових робочих місць під час заготівлі лісопродукції.

5. Загальні технічні характеристики, у тому числі параметри планованої діяльності (потужність, довжина, площа, обсяг виробництва тощо).

Суцільні санітарні рубки та лісовідновлення плануються провести на площі лісових пожеж, що буде визначена в процесі проведення ОВД, але не більше 600 га. Лісовідновлення буде здійснюватися штучним способом, шляхом створення лісових культур з місцевих та інтродукованих видів дерев. Площа земель лісогосподарського призначення становить 23951,8 га, до лісових земель належить 22979,3 га, у т.ч. 16336,9 га – вкриті лісовою рослинністю лісові ділянки та 6642,4 га – не вкриті лісовою рослинністю лісові ділянки. Разом нелісових земель – 972,5 га. Розподіл за категоріями лісів наступний: захисні ліси – 23951,8 га (100,0 %).

Переважаючими деревними видами (породами), що зростають на території підприємства є сосна звичайна (59,0 %), дуб звичайний (4,4 %), береза повисла (27,3 %), вільха чорна (7,0 %), осика (1,1 %), всі інші породи разом – 0,7 % від загальної площі вкритих лісовою рослинністю лісових ділянок. Догляд за лісовими культурами заплановано шестирізовий протягом трьох років.

6. Екологічні та інші обмеження планованої діяльності за альтернативами:

щодо технічної альтернативи 1.

Під час проведення суцільних санітарних рубок будуть дотримані вимоги чинного природоохоронного та екологічного законодавства, а саме вимог Закону України «Про Червону книгу України», Про охорону навколишнього природного середовища», «Про рослинний світ», Постанови КМУ від 27.11.1995 р. № 555 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 26.10.2016 р. № 756 зі змінами від 09.12.2020 р. № 1224) «Про затвердження Санітарних правил в лісах України», Закон України «Про тваринний світ». Під час розробки лісоосік дотримуватись вимог «Правил пожежної безпеки в лісах України», затверджених наказом ДКЛГУ від 27.12.2004 р. № 278, «Правил охорони праці для працівників лісового господарства та лісової промисловості», затверджених наказом ДКЛГУ від 13.07.2005 р. Заготівля деревини під час проведення суцільних санітарних рубок здійснюється з дотриманням принципів безперервного, невиснажливого та раціонального використання лісових ресурсів, збереження умов відтворення високопродуктивних деревостанів, їх екологічних та інших корисних властивостей. Під час проведення рубок не дозволяється вирубування та пошкодження: цінних (рідкісних) дерев і чагарників, занесених до Червоної книги України; насінників і плюсових дерев, а також дерев з гніздами рідкісних видів птахів, занесених до Червоної книги України, дуплистих та найстаріших дерев. Технологічна схема розробки лісоосік має забезпечувати максимальне збереження підросту і дерев, що залишаються. Обов'язковим є дотримання чинних нормативно-правових вимог, сучасних методичних рекомендацій і вказівок лісокористування та загальної правил діяльності у сфері лісового господарства, охорони навколишнього природного середовища, екологічної безпеки. При складанні карти технологічного процесу розробки лісоосік враховувати вимоги Законів України та інші нормативно-правові документи в галузі природоохористування. Під час розробки лісоосік дотримуватись вимог «Правил пожежної безпеки в лісах України», затверджених наказом ДКЛГУ від 27.12.2004 р. № 278 (зарєстровано в Міністерстві юстиції України 24 березня 2005 року за №328/10608), щодо місць влаштування мінералізованих смуг тощо. При здійсненні планованої діяльності необхідно дотримуватись вимог Санітарних правил в лісах України, затверджених постановою КМУ від 26.10.2016 року №756 (в редакції від 12 грудня 2020 р.), щодо збереження біорізноманіття, розробки в першу чергу пошкоджених та всихаючих насаджень, вимог Закону України «Про правовий режим території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи». Згідно з «Основних контрольних рівнів, рівнів звільнення та рівнів дії щодо радіоактивного забруднення об'єктів зони відчуження», затверджених постановою Головного санітарного лікаря України від 28.09.2001 р. №138 та на основі карт забруднення зони відчуження цезієм-137, стронцієм-90 та ізотопами плутонію з Атласу "Україна. Радіоактивне забруднення", (2002)" на території ДСП «ПІВНІЧНА ПУЩА» виділяють зони проведення еколого-лісівничих заходів: – зона обмеженого проведення еколого-лісівничих заходів: – зона помірнього проведення еколого-лісівничих заходів. При плануванні рубок необхідно врахувати дане зонування. З метою збереження ґрунтів, їх водо-фізичних властивостей, запобігання ерозійним процесам на зрубках під час заготівлі деревини застосовувати технології, машини і механізми, що забезпечують найменше пошкодження ґрунтів.

щодо технічної альтернативи 2.

Аналогічні технічні альтернативи 1.

щодо територіальної альтернативи 1.

Плановану діяльність проводити в межах відведених лісоосік та поза межами прибережних захисних смуг водних об'єктів. Заборонити здійснення рубок навколо місць гніздування хижих птахів, занесених до Червоної книги України. Вживати заходів щодо недопущення впродовж доби перевищень рівнів шуму, встановлених санітарними нормами, а також дотримання санітарно- охоронної зони та рівня шуму на межі житлової забудови.

щодо територіальної альтернативи 2.

Не розглядалася через відсутність територіальної альтернативи 2.

7. Необхідна еколого-інженерна підготовка і захист території за альтернативами:

щодо технічної альтернативи 1.

Попереднє проведення лісопатологічних, ботанічних та зоологічних обстежень на ділянках, де заплановані суцільні санітарні рубки. На кожну лісоосіку до початку її розробки необхідно скласти карту технологічного процесу розробки лісоосіки (технологічну карту), яка з урахуванням конкретних умов буде відображати лісівничі, екологічні, організаційні та інші вимоги до виконання робіт. Технологічна карта буде містити: схему розробки лісоосіки; перелік підготовчих робіт; задіяні виробничі об'єкти; устаткування; дороги, волоки, способи проведення лісозаготівельних операцій (звалювання дерев, обрізання сучків, трелювання, кражування, сортування, штабелювання, навантаження деревини, очищення місць рубок); відомості про наявність фаутичних і дуплистих дерев, які плануються зберегти; розташування неексплуатаційних ділянок, включаючи об'єкти біорізноманіття; підготовка території відповідно до вимог пожежної

безпеки тощо. Додаткового еколого-інженерного захисту не потрібно.

щодо технічної альтернативи 2.
Аналогічно до технічної альтернативи 1.

щодо територіальної альтернативи 1.
водотоків, у місцях витоків річок та навколо них. Вживати заходи щодо недопущення впродовж доби перевищень рівнів шуму, встановлених санітарними нормами.

щодо територіальної альтернативи 2.
Не розглядалися через відсутність територіальної альтернативи 2.

8. Сфера, джерела та види можливого впливу на довкілля:

щодо технічної альтернативи 1.
- клімат і мікроклімат – планована діяльність може впливати на місцевий клімат через зменшення обсягу евапотранспірації, зміну асиміляції вуглекислого газу в межах лісгоспу. Вплив буде короткочасним, оскільки на місцях проведення заходів будуть вчасно проведені роботи зі сприяння природному поновленню та, у разі необхідності, заходи з лісовідновлення; - атмосферне повітря – викиди від техніки та механізмів на лісозаготівлі та вивезенні лісопродукції; - водні ресурси – вплив мінімальний при умові дотримання організаційно технічних показників планованої діяльності; - ґрунти та земельні ресурси – незначне пошкодження верхнього шару ґрунту під час трельовання та вивезення деревини; - геологічне середовище – зміна природного стану геологічного середовища не відбуватиметься; - рослинний та тваринний світ – джерела підвищеного шуму під час проведення лісозаготівельних робіт можуть спричинити незначний вплив (фактор тривоги) на середовище перебування, умови розмноження і шляхи міграції тварин. Внаслідок здійснення планованої діяльності прогнозується незначний вплив на просторове, видове, популяційне та ценотичне різноманіття рослинного світу; - природно-заповідний фонд – планована діяльність на території природно-заповідного фонду не передбачається. - навколишнє соціальне середовище – створення нових робочих місць, надходження податків та зборів до бюджетів різних рівнів; - навколишнє техногенне середовище – оскільки технологія розробки буде дотримана та вжиті всі необхідні заходи безпеки, вплив буде в межах вимог чинного законодавства; - архітектурна, археологічна та культурна спадщина – планована діяльність на територіях та об'єктах архітектурної, археологічної та культурної спадщини не передбачається; - поводження з відходами – зберігання відходів здійснюється у відповідності з санітарними нормами та технікою безпеки. Відходи, які утворюються під час проведення планованої діяльності, будуть передані відповідно до укладених договорів та вимог екологічної безпеки спеціалізованим організаціям для утилізації. - шумове забруднення – відбувається вплив, пов'язаний з роботою двигунів техніки, транспорту і бензопил та їх обслуговування.

щодо технічної альтернативи 2.
Аналогічно до технічної альтернативи 1.

щодо територіальної альтернативи 1.
Планована діяльність передбачає дотримання санітарно-гігієнічних, протипожежних, містобудівних та територіальних обмежень згідно з чинним законодавством України.

щодо територіальної альтернативи 2.
Не розглядалися через відсутність територіальної альтернативи 2.

9. Належність планованої діяльності до першої чи другої категорії видів діяльності та об'єктів, які можуть мати значний вплив на довкілля та підлягають оцінці впливу на довкілля (зазначити відповідний пункт і частину статті 3 Закону України "Про оцінку впливу на довкілля").

Перша категорія

21 Суцільні та поступові рубки Усі суцільні та поступові рубки головного користування та суцільні санітарні рубки на площі понад 1 гектар; усі суцільні санітарні рубки на територіях та об'єктах природно-заповідного фонду."

10. Наявність підстав для здійснення оцінки трансграничного впливу на довкілля (в тому числі наявність значного негативного трансграничного впливу на довкілля та перелік держав, довкілля яких може зазнати значного негативного трансграничного впливу (зачеплених держав).

Підстав немає

11. Планований обсяг досліджень та рівень деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту з оцінки впливу на довкілля.

Планований обсяг досліджень та рівень деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту з ОВД у відповідності із вимогами статті 6 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля». До звіту з оцінки впливу на довкілля будуть включені з достатньою деталізацією наступні планові показники: - опис місця провадження планованої діяльності та цілі планованої діяльності, опис основних характеристик планованої діяльності; - опис поточного стану довкілля та факторів довкілля; - оцінка впливу планованої діяльності на геологічне середовище, атмосферне повітря, поверхневі, підземні води, ґрунти, рослинний та тваринний світ, техногенне середовище, соціальне середовище; - опис передбачених заходів, спрямованих на запобігання, відвернення, уникнення, зменшення, усунення значного негативного впливу на довкілля, у тому числі (за можливості) компенсаційних заходів; - зауваження та пропозиції, які надійдуть в результаті громадських обговорень.

12. Процедура оцінки впливу на довкілля та можливості для участі в ній громадськості.
Планована суб'єктом господарювання діяльність може мати значний вплив на довкілля і, отже, підлягає оцінці впливу на довкілля відповідно до Закону України "Про оцінку впливу на довкілля". Оцінка впливу на довкілля - це процедура, що передбачає:

підготовку суб'єктом господарювання звіту з оцінки впливу на довкілля; проведення громадського обговорення планованої діяльності;

аналіз уповноваженим органом звіту з оцінки впливу на довкілля, будь-якої додаткової інформації, яку надає суб'єкт господарювання, а також інформації, отриманої від громадськості під час громадського обговорення, під час здійснення процедури оцінки трансграничного впливу, іншої інформації;

надання уповноваженим органом мотивованого висновку з оцінки впливу на довкілля, що враховує результати аналізу, передбаченого абзацом п'ятим цього пункту;

врахування висновку з оцінки впливу на довкілля у рішеннях про провадження планованої діяльності, зазначеного у пункті 14 цього повідомлення.

У висновку з оцінки впливу на довкілля уповноважений орган, виходячи з оцінки впливу на довкілля планованої діяльності, визначає допустимість чи обґрунтовує недопустимість провадження планованої діяльності та визначає екологічні умови її провадження.

Забороняється розпочинати провадження планованої діяльності без оцінки впливу на довкілля та отримання рішення про провадження планованої діяльності.

Процедура оцінки впливу на довкілля передбачає право і можливості громадськості для участі у такій процедурі, зокрема на стадії обговорення обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту з оцінки впливу на довкілля, а також на стадії розгляду уповноваженим органом поданого суб'єктом господарювання звіту з оцінки впливу на довкілля.

На стадії громадського обговорення звіту з оцінки впливу на довкілля протягом щонайменше 25 робочих днів громадськості надається можливість надавати будь-які зауваження і пропозиції до звіту з оцінки впливу на довкілля та планованої діяльності, а також взяти участь у громадських слуханнях. Детальніше про процедуру громадського обговорення звіту з оцінки впливу на довкілля буде повідомлено в оголошенні про початок громадського обговорення.

У період воєнного стану в Україні громадські слухання проводяться у режимі відеоконференції, про що зазначається в оголошенні про початок громадського обговорення звіту з оцінки впливу на довкілля та у звіті про громадське обговорення.

13. Громадське обговорення обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту з оцінки впливу на довкілля.

Протягом 12 робочих днів з дня оприлюднення цього повідомлення на офіційному веб-сайті уповноваженого органу громадськість має право надати уповноваженому органу, зазначеному у пункті 15 цього повідомлення, зауваження і пропозиції до планованої діяльності, обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту з оцінки впливу на довкілля.

Надаючи такі зауваження і пропозиції, вкажіть реєстраційний номер справи про оцінку впливу на довкілля планованої діяльності в Єдиному реєстрі з оцінки впливу на довкілля (зазначений на першій сторінці цього повідомлення). Це значно спростить процес реєстрації та розгляду Ваших зауважень і пропозицій.

У разі отримання таких зауважень і пропозицій громадськості вони будуть розміщені в Єдиному реєстрі з оцінки впливу на довкілля та передані суб'єкту господарювання (протягом трьох робочих днів з дня їх отримання). Особи, що надають зауваження і пропозиції, своїм підписом засвідчують свою згоду на обробку їх персональних даних. Суб'єкт господарювання під час підготовки звіту з оцінки впливу на довкілля зобов'язаний врахувати повністю, врахувати частково або обґрунтовано відхилити зауваження і пропозиції громадськості, надані у процесі громадського обговорення обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту з оцінки впливу на довкілля. Детальна інформація про це включається до звіту з оцінки впливу на довкілля.

14. Рішення про провадження планованої діяльності.

Відповідно до законодавства рішенням про провадження даної планованої діяльності буде

Висновок з оцінки впливу на довкілля

(вид рішення відповідно до частини першої статті 11 Закону України "Про оцінку впливу на довкілля")

що видається **Міністерством захисту довкілля та природних ресурсів України**

(орган, до повноважень якого належить прийняття такого рішення)

Спеціальний дозвіл на використання лісових ресурсів – лісорубний квиток

(вид рішення відповідно до частини першої статті 11 Закону України "Про оцінку впливу на довкілля")

що видається **Центральним міжрегіональним управлінням лісового та мисливського господарства**

(орган, до повноважень якого належить прийняття такого рішення)

15. Усі зауваження і пропозиції громадськості до планованої діяльності, обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту з оцінки впливу на довкілля, необхідно надсилати до

Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України, 03035, м. Київ, вул. Василя Липківського, 35, OVD@perp.gov.ua, (044)206-31-40; (044) 206-31-50, начальник відділу оцінки впливу на довкілля Департаменту екологічної оцінки, контролю та екологічних фінансів Грицак Олена Анатоліївна (найменування уповноваженого органу, поштова адреса, електронна адреса, номер телефону та контактна особа)

{Додаток 2 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 824 від 14.09.2020}

Вбивча природа: як забруднення навколишнього середовища впливає на здоров'я

(Продовження. Початок на сторінці 1)

Втім, лікарі кажуть, що найбільшу небезпеку становить Чорнобильська катастрофа, наслідки від якої досі не вдалося повністю ліквідувати. Вибух у Чорнобилі досі становить небезпеку для суспільства. Люди все ще звертаються до нас з проблемами, які виникли після катастрофи. Найбільше постраждали ті, хто в цей період був ще дитиною, адже хвороби проявляються вже у більш зрілому віці. Багато людей після вибуху залишилися жити в зоні радіації, і за ці роки стан їхнього здоров'я значно погіршився. 1/3 людей досі живуть в неблагополучних районах і піддаються радіації. Найбільше людей вражає рак та хвороби серця.

Експерти стверджують, що з роками стан речей лише погіршується. *Україна – на другому місці в Європі за темпами поширення раку*, щороку від цієї хвороби помирають близько 90 тисяч осіб, з них 35% – люди працездатного віку. За останні 10 років кількість хворих зросла на 25%, в той час, коли загальна чисельність населення скоротилася на кілька мільйонів.

Без відповідного законодавства

Жодні дії екоорганізацій чи активістів, які виступають за чисту і безпечну для здоров'я Україну, сьогодні не мають бажаного результату. Найперше, тому, що немає жорсткого контролю за дотриманням законодавства у природоохоронній сфері, а також документів, які регулювали би питання саме здорового

навколишнього середовища. *«Потрібно зайнятися жорстким і цілеспрямованим контролем всіх законів, які регламентують питання в області екології»*, – підкреслює Задесенець.

Втім, чекати змін сьогодні не доводиться, адже замість рішучих дій, влада, здається, робить все для того, аби погіршити умови життя українців. Наприклад, після того, як в Україні скасували дозвіл на перевірку підприємств екоінспекціями, навколишнє середовище просто не може покращитися. Один з прикладів – історія з вирубкою і забрудненням лісів у Переяслав-Хмельницькому районі Київської області. Так, на запит місцевих мешканців і журналістів, у Державній екологічній інспекції тільки розводять руками. Мовляв, для проведення перевірки необхідно отримати на це згоду центрального органу виконавчої влади.

«Скасування дозволів екоінспекціям – це пряма перешкода до нормальних екоумов. Зараз немає надії, що ситуація зміниться, бо кожна наступна влада є все більше антиекологічною», – вважає Володимир Борейко і додає, що можливості для реформ в екологічній сфері у країні є, однак можновладці роблять все для того, щоб українці жили менше.

Зарадити проблеми

Зважаючи на те, що влада пасивна у вирішенні проблеми, до рішучих дій повинні братися самі українці, вважають активісти. Втім, суспільство до такого поки

що не готове, адже для того, щоб виправити ситуацію, яка склалася протягом багатьох років, треба прикласти чимало зусиль. «Як засвідчує багатовікова практика, змусити слов'янина дотримуватись певних правил може тільки страх перед неминучим покаранням. Думаю, що за прикладом багатьох розвинутих країн, нам просто необхідно посилити штрафи як за порушення екологічних норм і стандартів в промисловості, так і за побутове сміття», – переконаний Ярослав Задесенець.

Втім, еколог вважає, що перед тим потрібно створити необхідні умови як для підприємств, так і для окремих громадян, які готові ставати більш екологічними. За словами Задесенця, починаючи з маленьких змін кожної людини на побутовому рівні, у перспективі можна досягнути порядку у своєму дворі, у місті, у країні. Однак з такою думкою катего-

рично не погоджується еколог Володимир Борейко. «Зробити що-небудь на побутовому рівні, аби захистити себе, люди просто не здатні. Вони не винні, що в їхніх містах будують величезні підприємства, які шкодять їх здоров'ю. Люди змушені так працювати і жити, бо нової квартири і роботи їм ніхто дати не може», – говорить він.

Тому, на його думку, для початку *суспільство повинно звернути особливу увагу на власне ставлення до навколишнього середовища і намагатися причинити якомога менше шкоди природі*. Бо на покращення умов життя українця потрібен не один рік і допомога не тільки власної країни, а й міжнародних донорів. А вже поодинокі українці, на жаль, не здатні вирішити проблему безпеки Чорнобиля, посприяти будівництву нових очисних споруд чи зупинити незаконну вирубку лісу.

Газета – "ЕКОсвіт", вітчизняне, українською мовою.

Тематика газети – екологічна.

Засновник – Харківська обласна організація Українського товариства охорони природи.

Відповідальний за випуск – Суровцева І. В.

Порядковий номер випуску, дата його виходу в світ - №25 від.06.2024.

Тираж – 300 шт. Розповсюджується безкоштовно.

Адреса видавця – м. Харків, вул. Серпова 4, оф. 511–610.

Серія, номер і дата видачі свідоцтва про державну реєстрацію - КВ № 24203–14043ПП від 30.10.2019.

Видавець – ФОП Суровцева І.В.

Точка зору відповідального за видання не завжди співпадає з точкою зору авторів.

Відповідальність за зміст реклами несе рекламодавець.

Рукописи не рецензуються та не повертаються.

Тематика газети – екологічна, українською мовою.

Спосіб поширення: 100% – роздріб. Обсяг: 8 шпальт. Формат: А4, кольорова.

Розміщення інформації в газеті "ЕКОсвіт"

тел. +38 099 199 69 79 surovtsava2205@gmail.com